

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Hely:

Idő:

Személy:

Helyszám:

Gyenes Tamás

Pór Bertalan 75 éves

baloldali újság

1955. XI. 4.

92

Pór Bertalan

11. 1955

Ma tölti be hetvenötödik életévét Pór Bertalan kétszeres Kosuth-díjas festőművész. Az évek hosszú sora kemény ráncokat vésztetett arcára, homlokára, megfakíthatta hajának színét, de akaratereje, lendülete, és ami a legfontosabb, a hite, ma is töretlen. A kommunizmus győzelmébe vetett hite táplálta eddigi változatos életén át, s ez táplálja őt most is, újabb és újabb művek alkotására sarkallva.

1880-ban született a felvidéki Bábászéken. Apja kifizetésű tisztviselő. Sok a gyerek, Pór Bertalan fiatalon tanulja meg, mi a nélkülözés. Tehetségét hamar felismerik, és Pestre, a Mintarajziskolába kerül, de tudásvágya, nyughatatlan vére távolabb űzi. Hollósyhoz megy. Münchenbe, majd Párizsban találjuk, ahonnan huszonhárom éves korában tér vissza. Idehaza népes család eltartása nehezedik a vállára, s ő becsülettel vállalja ezt a terhet.

Az igen tehetséges fiatal ember ekkor már komoly szakmai tudással rendelkezik, szinte érett művészként áll előttünk. Lángolóan, mély humánnal és élesen figyelő, szemmel érdeklődik az ember iránt. Ebből a korszakából képmások hosszú sora

maradt fenn, s ezek nemcsak Pór Bertalan művészetének, hanem az egész magyar művészetnek is jelentős eredményei.

Mély emberisége és ösztönös forradalmisága szembefordítja a hivatalos kultúrpolitikával, az akadémikus művészettel. Tagja lesz a haladó művészeti csoportosulásoknak, előbb a MIENK-nek (Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre), majd a „Nyolcak” körének. Csupán a portré már nem elégíti ki. Nagy eszmei-erkölcsi problémák foglalkoztatják. Ekkor születnek meg a mély emberi mondanivalókat közlő *Hegyi beszéd*, a *Vágyódás* és más nagyméretű képei.

1914-ben a frontra kerül, ahol felárul előtte az a mérhetetlenül sok szenvedés, amelyet az imperialista háború előidéz. Egész sorozat rajzon mutatja be a háború pusztításait, esztelenységét. Szinte természetesen ezek után, hogy nagy lelkesedéssel üdvözlö az öszirozság forradalmat, és részt is vesz benne.

De önmagának, életcéljának egyértelmű felfedezése mégiscsak 1919. március 21-e után következik be. Ott találjuk őt ekkor az első sorokban. A művészeti direktóriumban

vezeti a festőszakosztályt, s ecsetjével is a fiatal magyar proletárállam győzelméért harcol. Lelkesítő, küzdelemre, munkára buzdító plakátjai, dekorációi a forradalmi tömegeket nagy tettekre, helytállásra szólítják.

A Tanácsköztársaság bukása sok jó hazafival együtt őt is emigrációba kényszeríti. Csehszlovákia, majd Párizs az útirány. Itt művészete is megváltozik. A benne feszülő érzések, indulatok új kifejezőmódot keresnek. Bár nem tudja kivonni magát a különféle formalista hatások alól, művészete soha nem szakad el az élettől. Az emberi problémák kifejezésére ekkor a szimbólumokhoz fordul. Így jelennek meg vásznain a feszülő energiát kifejező állatábrázolások.

Az 1935-ös esztendő pályájának újabb, jelentős állomása. A Szovjetunióba látogat; több könyvet illusztrál és további nagy feladatokra készül. A második világháború azonban megakadályozza, hogy újra a Szovjetunióba utazhassék.

A háború alatt rögtön megtalálja a helyét. Részt vesz a francia hazafiak antifasiszta mozgalomban, röplapokat készít. Közben megkóstolja a börtön kenyerét is, majd kiszabadulva álnéven bujdosik. A várva várt fel-

szabadulás után Párizs ünnepelt művésze lehetne, ő azonban hazajön, hogy itthon, hazájában értékesítse képességeit.

Tehetsége, alkotókedve új erőre kap. Főiskolai tanítás, élénk társadalmi tevékenység mellett ecsetje sem pihen. Új életünk ábrázolása válik most már élete céljává. *Rákosi elvtárs a tsz-küldöttek között*, *Urak országából dolgozók hazája* című nagyméretű képei mellett hosszú sor portré, önarckép, rajz keletkezik. És ekkor születik meg keze nyomán az ismert Sztálin-ábrázolások egyik legszebbike.

Ma is dolgozik fáradhatatlanul. Im már évek óta foglalkozik a fiatal *Rákosi látogatása Leninnél* című történelmi kompozícióval, amelyet sok változatban fest és rajzol, hogy a számára legtökéletesebb eredményt elérje. Hatalmas erő fűti munkájában: a kommunista ember hite. Számos vásznat akar még megfesteni, hogy érzéseit, gondolatait, álmait közölhesse népével. Ehhez a munkához kívánunk a 75 éves Pór Bertalannak egész szívünkkel további jó egészséget, erőt!

Gyenes Tamás